

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr., pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oraă 6 cr.,
a treia-oraă 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. se vând în Sibiu: la librăria „Tipografică”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weisz Bernat și la loterie.

Invitare de abonament

la

„TRIBUNA”

Cu 1 Octombrie 1899 v. încep
nove abonamente lunare, ouar-
tale, semestrale și anuale.Domnii abonați sunt rugați
a grăbi cu reînnoirea abonamen-
telor lor, pentru regulata expedi-
ție a foilor.Abonamentele se fac prin
mandate postale și numai pentru
un timp, care începe cu prima și
se termină cu ultima luni, după
stilul vechiu.Abonamentul anual costă . . . 14 fl. — cr.
Abonamentul semestral . . . 7 fl. — cr.
Abonamentul trimestral . . . 3 fl. 50 cr.
Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr.Este în interesul dlor abo-
nați, ca adresele să fie însemnate
oât se poate de corect și legibil.
Domnii abonați vechi sunt ru-
gați a lipi pe mandatul postal
adresa tipărită dela fâșiile, în
care li-s'a trimis „Tribuna” până
acum.

Administrațiunea

Crisa în Austria.

(S). Așa se vede că nici guvernele
de porunceală nu pot fi înjghebate așa
de ușor cum se crede. Cel puțin con-
tele Clary-Aldringen, alesul Coroanei
pentru formarea noului cabinet austriac,
n'a fost în stare să prezenteze Monar-
chului în decursul zilei de Sâmbătă
lista colegilor sei, și astfel monitorul
oficial n'a putut publica în numărul
de ieri noile numiri, — după-cum se
aștepta.După știrile mai nouă, numirile
noului guvern vor fi publicate abia
mâine, Marți, în „Wiener Zeitung”, cea-
că denotă, în contele Clary luptă încă
cu mari greutăți, și că lista noului ca-
binet austriac va putea fi compusă în
mod desăvârșit abia în decursul zilei de
astăzi, — dacă în general va putea fi
compusă. Pentru-că e greu a prindeministri pentru un guvern de două-trei
septemăni, chiar și dintre funcționari.
Nime nu se rupe după o glorie atât de
scurtă, ales când se știe, ce luptă tita-
nică are să poarte guvernul nou austriac
pentru-ca să se poată bucura și de acea-
stă scurtă glorie.E curioasă forma în care se cum-
pune guvernele de funcționari, în Austria.
E o specialitate exclusiv austriacă. Se
stabilește întâiu programul, planul de
acțiune, și apoi se caută oameni cari
să-l pună în executare.Guvernele de funcționari din Aus-
tria au deci totdeauna mâinile legate.
N'au să facă și nu pot face alta, decât
numai ce li-s'a poruncit.Natural, că la un astfel de rol, nu
prea onorific, nu se poate demite ori-
șind. Și asta e greutatea, pe care o în-
timpină contele Clary-Aldringen la for-
marea noului cabinet austriac. Șefii de
secții, în cari 'i-a rugat nobilul conte
să intre în cabinetul său, se cam ferose
a se preface în păpușe sau în „pulci-
neli”, pe cari să-i tragă altul de sfoară,
— de după culise.Cu toate acestea, guvernul nou aus-
triac se va forma, — așa cum se va
forma, — pentru-că trebuie să se for-
meze. Dorința Monarhului este, să aibă
un guvern de funcționari și va avea.
Dacă nu vreau șefii de secții să intre
în guvern, vor intra secretarii. Se vor
afila opt nouă oameni, cărora să se lă-
mâie a-purta oastele, două-trei septemăni
frumos sunătorul titlu de „fost ministru”.
Dorința Monarhului este mai departe,
ca noul guvern să execute grabnic și cu
succes programul ce 'i-se pune în mână,
anume: abrogarea ordonanțelor referi-
toare la limbile din Boemia, și alegerea
delegațiunilor, — ear' programul va fi ese-
cutat. Dorința Monarhului va fi îm-
plinită. Vorba e însă, că ce va urma
atunci?Negreșit, că cu intrarea în func-
țiune a noului guvern austriac, se va
schimba la moment întreaga situație po-
litică în Austria. Se poate că schimba-
rea va sta numai în aceea, că partidele
representate în parlament își schimbă
rolul. Cete guvernamentate devin opo-
ziționale și viceversa. Dar' se poate și
aceea, că se va naște o formațiune cu
totul nouă parlamentară în Austria.
Semnele arată, că printre Nemții din
reichsrath se agită mult germane într-o
singur partid mare german, care se
poată pași totdeauna compact și cu
convenită gravitate în chestiile mari șiimportante de stat. Ceea-ce înseamnă,
că Nemții din Austria nu numai că trag
nădejde să pună de nou mâna pe con-
ducere și pe eghemonie, ci se consideră
chiar de acum stăpâni pe situație și fac
demersuri între ei ca să 'și asigure rolul
de conducere.Social-cresștinii, puși sub conducere
energicului Dr. Lueger, nu vor în-
tra în această combinație; pentru-că ei
dorese să rămână și pe viitor aceea ce
sunt astăzi, — un partid cu totul inde-
pendent; ceea-ce nu 'i împiedică însă ca
în chestii de interes general pentru
Nemți să nu mearga alături cu marea
partid german.Despre Poloni se zice, că o parte
din ei va merge cu guvernul, ear' ceea-
laltă parte va trece în opoziție. Cehii
vor trece toți în opoziție, pentru-că re-
vocarea ordonanțelor referitoare la folo-
sirea limbilor ca limbă oficială în Boemia,
înseamnă pierderea tuturor favoru-
rilor câștigate de ei până acuma.
»Narodny Listi» prevestește Boemia, de
pe acum turburări mari în Boemia, și
cineal în Praga, și declară că deputații
cehi vor fi siliți să recurgă acum ei la
arma celui mai crâncen obstrucționism.Din aceasta se vede, că zilele noului
guvern, fie ele ori-cât de scurte, nu vor
fi așternute pe foi de roze. Ședințele
parlamentare vor fi foarte sgomotoase,
poate mai sgomotoase decât în trecutul
apropiat, pentru-că dacă e vorba de gă-
lăgie — Cehii se pricepe mai bine la
înșenarea ei, căci Nemții dela ei au in-
vățat-o. Și astfel de asemenea, ca si-
gură poate fi considerată deocamdată
numai executarea primului punct din
programul noului guvern austriac,
anume, revocarea ordonanțelor cu pri-
cina, pentru-că aci nu se cere conlucra-
rea parlamentului. Ear' punctul al doilea,
alegerea delegațiunilor, e un lucru foarte
problematic, pentru-că alegerea o face
reichsrath-ul, nu guvernul. Și de nu o
va face?? — Să sperăm că leacul ba-
belor politice dela Viena stă gata și pen-
tru eventualitatea aceasta. Deocamdată
stăm acolo, că încă nici guvernul nu este
în Austria, care să se poată gândi la o
astfel de eventualitate. După-ce-l vom
cunoaște, vom mai vorbi.

Sibiu, 2 Oct. n.

Un Guvern român. Se știe că
guvernul din Bucovina a luat la goană
pe dl Dr. Valeriu Branice, direc-
torul ziarului „Patria” din Cernăuși
și a decis espulsarea din Bucovina— Scamator? Bine, viu. Sper să
fie un scamator mai interesant decât
bieții de scamatori politici dela Arad.
— De sigur. Haidem.O sală grandios luminată și vastă.
Publicul stă ticsit, atât e de mult. Și se
cortinește așteptând. Trece vreme și
publicul zăpăcit cu tablouri înspăim-
ântător de vrăjtoresci, nu se mai
ridică. Va fi pățit ceva marele vrăjtor-
scamator....Dar' publicul nu vrea să mai aștepte.
Se plictisește grozav cetind ademeni-
toarele reclame ale scamatorului și ne-
putând să vadă încă nimic. Galeria,
această curioasă avangardă a ori-cărui
public impacient de reprezentare, — în-
cepu să se pronunțe sgomotos, prote-
stând în contra întârzierii, cu țipete,
strigăte ironice, bătăi din picioare și din
bastaone.... Publicul de jos nu mai putea
de bucurie, că galeria își face datoria.
Cu toate aceste, scamatorului nu mai apărea.
Era scandal. Acum toată lumea din
sală făcea sgomot. Toți erau înversu-
nați de mânie în contra scamatorului.
Puțin mai lipsea, și acesta în loc de a
fi admirat, publicul prea ușor deveni —
bătut de public....Deodată, cortina se ridică și scamato-
rul, în haine negre, apare solemn. E
perplex, indispus și puținele aplause ce-l
primesc îl fac și mai palid, și mai nesigur.
Scamatorului e Ungur. Ca să recă-
știgate simpatia pierdută prin întârziere,
ce face? Rostește o vorbire — discursu
nu glumă? — și pe o coardă duos patriotică
insufletește publicul. Aproape toți sunt
Maghiari (decă șovinisti). Scamatorului
motivându-și întârzierea, apelează la
sentimentele de simpatie ale publicului.— Sunt Maghiar, trăit 36 de ani
în America, și dacă azi-mă vedeți emo-
ționat și poate voiți greși aici-colea (asta-
!) — e numai pentru-că 'mi-am eșit din
fire de bucuria de a revede după atâta
timp pe iubii mei frați!...— Eljen! Eljen! Entusiasmul e la
culme. Parcă ar fi la Arad, cu ocazia
șalpanșilor de înțăfrire, așa-i de in-
spirat publicul.Ear' eu, retras într'un colț, mă tot
mir și-mi tot bat capul să aflu nexul
causal (păcat că nu-i de față cuviosul
Mangra!) între scamatorie și... patrioti-
sm....Mai târziu, după-cum veți vedea, m'am
dumerit cu desăvârșire în acest punct.
Am găsit nexul — și fără de părintele
Mangra!...Se face o liniște de mormânt. Pe
scena cu păreți trași în pânză neagră
și verde, scamatorului începe cu »minu-
nile»....Scote ouă din gură; face dintr'un
ou, trei; scoate din buzunarele asisten-
ților bani; face ploaie de bani (unde
sunteți, creditori mei?!); în fine »mi-
nuni» peste »minuni»....Publicul e transportat într'o suresci-
tație deosebită. Toți privesc încordat
la scenă. Fiecare pândeste să prindă
șarlataniile scamatorului. Dar' e șiret
vrăjitorul; nu-l prinzi cu una cu două.
Incântat de succes, scamatorului în-
cearcă un debut de forță. Să facă din
apă vin și din vin apă. Ii și reușește
la început. Dar' deodată, pe când opera
mai bine cu praful, din tot debutul se
alege — praf. Când era să fie vin,
ese... apă.a energicului ziarist român. Lucru
ciudat însă că nu poate pune mâna pe
el. „Deutsches Volksblatt” dela
Viena îl numește pe dl Branice »Ein
rumänischer Gelehrter“ și scrie următoa-
rele despre pășenia sa: »Redactorul
organului partidului român „Patria”
din Cernăuși, Dr. Branice, a fost
espulsat din Austria, din partea auto-
rității politice, din motivul că e cetă-
țean ungar. Ordinul de espulsare însă
nu 'i-se poate înmăna, pentru-că par-
tisanii sei îl ascund din calea poliției.
În raptul capului umbli poliția după
Dr. Branice, și aproape zilnic pri-
mim rapoarte, că în Cernăuși și
Storojinești sunt împresurate de gen-
darmerie și poliție casele în cari se
presupune prezența mult căutatului.
Până acuma 'i-a succes de două-ori
D-ru lui Branice, să scape prin cor-
donul poliției din fortărețele sale im-
presurate».Noa, că 'i tare minunat dl Bour-
guignon!Reforme financiare. Cu oca-
siunea prezentării bugetului de stat
pentru anul viitor, ministrul de finanțe
Lukács își va espune și programul ce-l
are cu privire la modificarea legilor re-
feritoare la repartarea și încassarea dă-
rilor directe. E vorba de a se în-
făptuiască o masă dietei maghiare în
ședința de Joi.Din parlament. În ședința de
astăzi a dietei maghiare își va motiva
Kossuth propunerea, referitoare la par-
ticiparea dietei și a guvernului la ser-
bările din 6 Octombrie, ce se vor ține
la Arad, în memoria celor treisprezece
generali rebeli executați acolo înainte cu
cincizeci de ani. Guvernul maghiar va
consimți ca propunerea să fie pusă la
ordinea zilei pentru ședința de mâine,
când apoi se va pronunța ministrul-
president Széll în meritul propunerii.
În ședința de astăzi se vor face mai
departe alegerile pentru comisiunea
cuotei.Procedura penală. La 1 Ianuarie 1900
intră în vigoare noua procedură penală, în
tutela căreia asupra anumitor crime și de-
licte vor judeca curțile cu jurați, nu tribunalele.
Noua inovație pe terenul dreptului cere și crea-
rea unor posturi nouă, cari vor fi ocupate prin
numire, în timpul cel mai apropiat. Între altele
se va înmulți numărul procurorilor și se va
numi un fisc al coroanei, post de mare impor-
tanță. Se vorbă că ministrul de culte Wlassics
e designat pentru acest post.În public s'aud hohote de ris și
observații ironice. Pe scamator îl trec
sudori. E consternat. Dar' nu despe-
rează.»Am voit, frații mei maghiari (suc-
cesul e sigur!), să v'arăt cum fac scamato-
rii șarlatani; eu sunt vrăjitor veritabil;
le știu chitibusurile!...Publicul e adus în perplexitate. Cei
mai culți rid pe infundate, cei mai
mulți (neculți!) încep să creadă vrăji-
torului.— Așa-i vrăjitor, nu scamator, —
șoptesc cu admirare niște vecini se-
midocii.— Oare nu înșală și el?! — întrebă
unul mai puțin credul, dar' tot atât de
cult ca și ceilalți proști.Scamatorului, eșit bine-rău din in-
curcă, vrea să recăștigate publicul cu
debutul cel mai de forță.

»Corabia lui Noel!...

Ce-o fi șiasta? »Minune» ne mai v-
zută (vorba celor dela Arad)...În mijlocul scenei se așează o mare
corabie goală. Vorba e, că vrăjitorul va
scoate din ea porumbi, găini, rațe, găște...
Așa promite și cere îndrăzneț o comi-
sie de control din patru asistenți.Acestia termină cu succes pentru
scamator. Corabia în faptă-i goală.Dar' ce se vezi? Tocmai pe când
vrăjitorului își agita mai misterios ba-
stonul, se zărește în dosul scenei o fe-
restru și-n același timp s'aud un ne-
contentit sgomot de găște pe care nu-l
poate înăbuși nici chiar patrioticele marș
al lui Rákoczy comandat muzicii de cătră
scamator pentru acoperirea... »minunei!...Opoziția Cehilor. Se telegra-
fează din Praga, că reprezentanții co-
munelor rurale din districtul Welwarn,
din Boemia, s'au întrunit zilele trecute
la o consultare intimă, pentru a discuta
asupra situației politice. S'a luat ho-
tărârea, că întregul popor ceh să intre
în acțiune, ca opoziție bine organizată
față cu situația politică ce 'i-s'a creat,
și că opunerea să se înceapă la co-
mune, în toate actele de administrație
publică.

La chestiunea autonomiei.

»Unirea» din Blaj serie la chestiunea au-
tonomiei bisericești unite următoarele:Chestiunea autonomiei catolice din
Ungaria, încât privește pe Români uniți,
a făcut un paș mai departe, foarte ne-
favorabil pentru noi.Operatul comisiunii de 27 esmise
de congresul catolic fu supus aprecia-
rei conferenței episcopicești convocată de
primalele Ungariei și întrunită în 14 și
15 Septembrie a. c. La această confe-
rență luară parte și episcopii provinciei
noastre metropolitane în frunte cu Metro-
politul.Episcopii noștri prin rostul Metro-
politului declară de astă dată, că
stau neclățiți pe lângă punctul de ve-
dere de până acum, că adevărată biserica
noastră nu poate fi cotică în orga-
nismul autonomiei catolice de rit la-
tin, ci-și reclamă dreptul de a se în-
truni în congres separat de al bisericești
latine spre a-și organiza autonomia nu-
mai cu concursul clerului și poporului
seu român greco-catolic.Față cu această declarațiune epi-
scopii latini au enunțat, că ei nu o pot
pertracta, fiindcă toată afacerea se ține
de conferența congresului regnicolar, în
care Români uniți să-și valideze drep-
turile prin reprezentanți lor.Episcopii noștri 'și-au făcut așadar
datoria până în capăt cu bărbăție, con-
științiositate, perseverență și todeauna
consecuent cu primul paș.Când în anul 1897 primalele pe
baza hotărârii prealalte a Maiestății
Sale a dispus, ca să se aleagă delegați
pentru congresul catolic și din partea
dieceselor noastre greco-catolice, epi-
scopii noștri întruniți în conferența dela
23 Iunie 1897, nu numai au arătat pri-
matelui, că biserica noastră după drep-
tul public garantat prin acte emanate
dela factorii cei mai înalți bisericești și
de stat, nu poate alege și trimite depu-
tați la congresul catolic, ci și la locul
cel mai înalt au făcut pașii de lipsă, că
biserica noastră să se poată întruni în
congres separat și propriu spre a-și or-
ganiza autonomia sa. În scopul acesta
ei au înaintat prin ministrul de culte o
reprezentativă motivată la prealaltul
tron, ca să concedă convocarea acestuiErau doar' găște veritabile, din capi-
toliu!... Au dat alarma!...Întreg publicul erumesc în hohote.
Marea »minune» e demascată. Nu se
mai află în sală nici puin de credul, care
să mai admită că are de a face c'un
vrăjitor supranatural și nu c'un ordi-
nar scamator....Desperat, scamatorului vrea să se
scuse ear' îngânând un nou discurs pa-
triotic.»Frații mei maghiari!... Abzug! Jos
cu el!... s'au de din toate părțile. Nimeni
nu mai vrea să-l asculte....Și publicul se desparte cu sgomot.
Cei pricepuți, rid cu haz, credulii de pe
galerie și din scaunele ultime sunt in-
dignați, și nemângăiați, că 'și-au pierdut
iluziile....Ear' scamatorului? A dispărut în-
tr'adever cu cea mai mare istețime....Obosit de minunile văzute o iau
spre casă. Nimic nu mă impresionase
decât un singur fapt: patriotismul scamato-
rului. Și pe D-zeu, mă tot socoteam
să aflu o legătură între scamatorie și...
patriotism. Dar' fără de succes.Ajuns acasă, dau să aprind lampa.
După-ce o aprind, ca prin farmec 'mi-se
lumurește deodată »rebus»-ul care nu 'mi
da pace.Bravo! Acum știu ce are a face
scamatoria cu... patriotismul, cu poli-
tica....— Cum? Eată doar' pe masă... foaia
dela Arad!Povestea acesteia e taman scamato-
ria iluția.

FOIȚA „TRIBUNEI”

Vrăjitori-scamatori....

— Lucruri triste în formă veselă. —

E păcatul gazetărilor. Ori-ecă ved,
în manifestațiile vetei, aplică în exerci-
țiul carierei lor. Dar' nici nu e rău.
Lumea cetitoare înțelege mai ușor și
mai repede pildele expresive, decât teo-
riile grave.... Ear' gazetarul bun, face
total ca să fie înțeles de cetitori, când
are atâtea experiențe, că ori-ce articol
dacă nu 'i chiar nemuritor (cas mai rar
decât corbii albi!) — trăște 24 de ore
cel mult. Pe urmă, îl omoară numărul
de ziar cel mai proaspăt!...Nu știu sunt ori nu sunt »bun» ga-
zetar pentru public. Dar' păcatele ga-
zetarilor știu că le am și eu. Așa, ori-ce
ved și 'mi-se pare interesant, aplic în
exercițiul carierei. Fac bine, ori fac rău,
nu mă împoartă. Sânt multumit că îmi
place. Și sper să plăc și publicului.
Ce? Veți vedea!...Eram foarte plictisit într'o seară.
Cetisem miraculoasele articole de »înfră-
țire» ale foilor dela Arad. Și mă obosi-
sem cumplit de monotonia fraselor gol-
disiste (nici barem hazli nu-s!).... Su-
părat, mă îmbrăcai și eșii pe stradă, cu
toate-că ploua cu găleata.Mă întâlnește un amic. — Unde
pleci? — Nu știu. — Vino cu mine, la
reprezentăția unui celebru scamator, ce
se zice vrăjitorul cel mai mare pe lume.

congres greco-catolic, și astfel episcopii noștri au făcut de mult pașii aceia, pe cari acum îi cere să se facă un frunțăș mirean în numărul dela 22 Septembrie al »Gazetei Transilvaniei«.

Mai târziu, când s'a comunicat și episcopilor noștri operatul subcomisiunii de 27, ei și față de acest operat au declarat în primăvara anului curent, că nu se abat dela ceea ce au zis și au cerut în 1897 în scrisorile adresate primatului și Maiestății Sale, tocmai cum au declarat și în conferența amintită din 14 și 15 Septembrie n. c.

Acum se ivește întrebarea, că ce este de făcut mai departe?

Este evident, că episcopii noștri nu pot apăra drepturile noastre și în congresul catolic, care se va convoca, pe cum cetim în ziarele maghiare, pe la mijlocul lui Noemvrie a. c., de oare ce ei nu pot, nu le este iertat să meargă la acel congres fără a se pune în conflict cu biserica întreagă, pe care o păstăresc și a vătămă dreptul public al provinciei metropolitane ca autonomă și independentă de ori-ce altă biserică catolică din Ungaria.

Dar' chiar și când ar merge la acel congres — presupunere altcum neadmisibilă, — ce ar pute să face în număr de 4 inși față cu sutele de deputați catolici într'un congres, în care nu pot spera să fie spriginiți nici măcar de episcopatul catolic?

Cu toate acestea noi credem că ar fi bine, ar fi oportun, ca acest congres să fie și să aște, ca întreg clerul și poporul credincios conștiu de nedreptatea ce s'a face prin operatul comisiunii de 27, este firm hotărât să se așere drepturile sale, și să ori-ce hotărâre adusă de nobis sine nobis în congresul catolic, o considerăm înainte de neobligătoare și invalidă pentru noi, cărora nici-odată nu ne vom supune, căci nu ne putem supune fără a ne face trădătorii drepturilor noastre.

Când în anul 1897 s'a convocat primul congres catolic numai pentru a îndeplini unele formalități de constituire și de alegere de comisiuni, întreagă biserica gr-cat. s'a cutremurat, și cu toții am alergat la adunarea din Cluj, pentru a protesta în contra unor uneltiri, cari numai le bănuiam, dar' nu le cunoșteam în formă concretă.

Acum însă stăm în fața unui operat concret pregătit de cei mai distinși membri ai congresului catolic, care poate a obținut incuviințarea și a guvernului și a episcopatului cel puțin în bazele și principiile sale cardinale și care cu puțină modificări va fi primit probabil și din partea congresu

Acest operat calcă în picioare autonomia bisericeii noastre, ignorează luptele și aspirațiunile noastre seculare, destrămează întreg organismul provincial al bisericeii noastre, restrânge cercul de activitate al administrațiunii diocesane, și pe toți deopotrivă, pe episcopi, capitule, cler, popor, bunuri, beneficii bisericești și instituțiuni culturale ne supune jurisdicțiunii unei corporațiuni constituite din persoane, cari nu sunt membri ai provinciei noastre bisericești.

Pericolul este și mare și iminent. De aceea întrebăm, că este-ne iertat să stăm nepăsători și că oare nu a sosit timpul, ca poporul și clerul să se intrunească din nou în conferență spre a lua pozițiune în fața acestui pericol încă

înainte de ce operatul comisiunii de 27 ar ajunge la pertractare în sinul congresului?

Etată o întrebare cu care trebuie să se ocupe toți cari au durere de biserică.

Cartea lui Jancsó.

Ni-s'a trimis un exemplar din cartea dlui Jancsó Benedek, și ne ținem de datorință a o aminti aici — la partea literară ar fi mai nepotrivit. Din mai multe considerări cari le vom arăta, merită cartea aceasta atențiunea noastră. Astăzi ea constituie o temă predilectă a presei maghiare. »Bud. Hirlap« dela 30 Septembrie n. publică un prim-articol despre ea, și autorul cucerit de ideile și tendențele lui Jancsó (dacă nu e chiar el autorul) ajunge la următoarea concluzie, cu care vrea să ne terorizeze:

Umbră lui Iancu se dee dovadă, că sufletele mai nobile se zdrobesc și se nimicesc în serviciul acelei cauze, care propovăduiește, în Ungaria, chestiunea română față cu națiunea maghiară.

Cartea aceasta a lui Jancsó poartă titlul: *A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota* (Istoria și starea actuală a tendențelor naționale române.) Oplu e colosal, în estensiune; are două volume, fiecare de câte 800 pagini, în 8° mare.

Volumul I. a apărut la 1896, tocmai în ziua congresului millenar al Kultur-egylezeler ungurești. Emke a cumpărat imediat 300 exemplare din acest volum; ear' pentru volumul II., cest nou, 'i-a votat lui Jancsó 1200 fl. ajutor.

Tendența cărții e absolut șovinistă. Ca să ne putem face idee, cum o consideră Maghiarii, e destul să arătăm cum o apreciază o revistă științifică istorică, nu politică: »Századok«. Cităm un singur pasaj al recenziunii:

»Între chestiunile țerei e nu numai cea mai interesantă chestiunea naționalităților, ci și cea mai importantă. Bărbații noștri de stat nu s'au ocupat bușuros cu ea, pentru-că nu au cunoscut-o nici în originea, nici în dezvoltarea ei, în starea ei actuală. Durere, că nici la alcătuirea legii despre naționalități națiunea n'a fost în curat cu datorințele sale. A puzcat peste fântă. Această pipăire prin întunecare a produs fructe foarte amare, în cari trebuie odată să mușcăm, vrând-nevrând, mai curând, ori mai târziu. Pentru-că chestiunea aceasta poate, ce e drept, să adoarmă pe un moment, în urma unor întâmplări ale zilei, în urma unor considerațiuni sau a unor interese trecătoare, poate să devină mai liniștită, dar' totdeauna va izbucni de nou, și încă mai violent decât mai înainte, în conștiința neglijenței comise.

Națiunea trebuie, ca zi de zi, neîncrezându-se în timpul liniștit, să lege ochiul de ochiul, în lanțul seu, spre a se întări pe sine însași și spre a desarma pe naționalități, ca aceasta să înceteze odată și să nu-și mai ridice capul nici-când...

Cu astfel de iluzii primesc Maghiarii cartea lui Jancsó. Astfel de idei

*) Editura librăriei Lampel Róbert (Wodianer és fia), Budapest VI. Andrássy út 21. Prețul 6 fl. de fiecare volum.

le sugerează autorul, care la începutul pășirii sale pe acest teren, se părea multora dintre noi obiectiv, cu intențiuni bune, și adevărat patriotice. Acum se vede, că Jancsó e un șovinist ca toți șovinisti, ca toți Beksiosii. În loc să deschidă ochii națiunii sale, ca să vadă abisul, spre care merge cu sistemul politic, ce-l urmărește, el din contră o îndeamnă să galopeze și mai nebunește spre catastrofă.

Revistă esternă.

În preajma războiului.

Toate semnele arată, că izbucnirea războiului dintre Anglia și Transvaal e inevitabilă. Depeșele ce au sosit de două zile, ne prezentă sentimentul public, atât în Anglia, cât și în Transvaal, de foarte agitat.

Decisiunile ultimului consiliu de ministri din Londra nu sunt cunoscute mai deaproape.

Volksraad-ul din Pretoria a enunțat ca conclud, că ține la convenția din Londra dela 1884. În Transvaal s'au luat toate măsurile pentru cazul de a erupe războiul. Astfel un ordin al guvernului dispune, că lucrul în mine să se înceteze nici în cas de războiu; venitul minelor are să se depună la guvern; comerțul cu rachul se oprește; la graniță se organizează poliție separată etc.

Toate trupele din Transvaal sunt dislocate la graniță, gata pentru ori-ce eventualitate.

De altă parte și Anglia face toate pregătirile de lipsă. Se vede, că coloniile au fost provocate să dea un contingent oare-care de oști, de oare-ce din Melbourne se depeșează, că șefii militari ai coloniilor din Australia au avut o întâlnire, în care s'au luat deciziuni cu privire la puterea armată, ce au să o trimită. De altcum din coloniile se înștiințează mulți voluntari. Singur din colonia Victoria s'au înștiințat 1400 de voluntari.

Gallifet și prințul de Orleans.

Ministrul de războiu al Franciei, Gallifet a ajuns în strimtoare, Ziarul »Intransigeant« a anunțat, că Gallifet a scris prințului de Orleans scrisori compromițtoare.

Față de știrea aceasta Gallifet a ținut să se declare în »Figaro«. El recunoaște, că a scris la 1898 prințului de Orleans o scrisoare, dar' în ea n'a fost vorba despre altceva decât despre o invitare la vânătoare în Anglia, pe care el a respins-o.

Mai gravă însă este o altă scrisoare a lui Gallifet, aflată cu ocazia perchișiei făcută la Duffet, în care este următorul pasaj:

»Dacă republicanii vor face prostia să mă pună de ministru de războiu, în acest cas monseigneur-ul nu va avè cauză a se plânge asupra mea.

Sub monseigneur se înțelege prințul de Orleans. Gallifet a declarat, că scrisoarea a scris-o de mult.

Din miseriile noastre.

Dintr'o scrisoare mai lungă estra-gem următoarele:

Bistrița, 30 Sept. n.

Sîntem, domnule redactor, peste 3000 de Români în Bistrița și pe lângă parochia din Bistrița mai aparțin și 5 filiale din jur între Sași, cari încă dau foarte mult de lucru parochului administrator, și deși venitele bisericeii noastre sînt de 2500—3000 fl. la an, totuși numai un preot avem, din care cauză agendele bisericești se implinesc foarte defectuos.

Avem peste 400 de copii români obligați a cerceta școala confesională, însă, ca să nu fim siliți a înmulți corpul didactic și a lărgi școala, abia 60—80 cercetează școala regulat. În Bistrița 300 copii se se crească ca dobitoacele?.....

Școalele străine din Bistrița sînt cercetate în tot anul de 3—400 copii și copile române, însă în lipsa de puteri didactice și catechic român, religiunea li-se propune cu foarte mari scăderi, ear' de limba română nimenea nu se îngrijește. — 80—100 copii români ucenici la tot felul de meserii cresc fără instrucție morală și cunoștiința religiunii. Tot din nepăsarea senatului nostru bisericesc magistratul orașenesc ni-a închis cimiterul confesional cu forța și de mai mult timp ne silește să ne îngropăm morții în cimiterul »central« făcut numai pentru vagabunzii ce mor în spitalele publice și unde de fiecare groapă sîntem siliți să plătim 9 fl. 10 cr.

Averea bisericească se administrează de niște oameni atât de nepăsători, încât socotelile de pe anul 1898 nici astăzi nu sînt încheiate, și deși în septemăna trecută s'a emis o comisiune de 4 membri spre censurarea acestor socotele, fiindcă socotelile sînt foarte înscrutate, cei încredințați cu censurarea au abis de acel oficiu...

Avem o Reuniune de cântări, însă fiindcă predicile de pe amvon ne lipsesc, poporul e atât de decăzut, încât mai mult de un an nu mai voește a lua parte la probele de cânt, și de n'ar fi fost bieții meseriași cari se susțină această Reuniune, de mult ar fi apus.

Încă în anul 1895 ni-am fost înființat o Reuniune de meseriași, români, însă și statutele acestei Reuniuni până astăzi nu s'au trimis spre aprobare.

Cu regret trebuie să vă spunem, că frunțașii noștri din Bistrița (onoare excepțiunilor) sînt secundanții celor dela Arad și când cei dela Arad și-au dat arama pe față, dintre ai noștri mulți au fost făcuți pași de indulcieri, ear' sărutările de aldămaș s'au făcut cu vre-o doi ani înainte de aceasta la dietatura lui Ciocan. — Obiceirurile și școala lui Ciocan le-au ereditat mulți dintre frunțașii noștri.

De pe la noi.

— Dela raportorii noștri. —

Ciomacoz, 30 Septembrie n. — Poporeni mei Mihaiu Butean și soția sa Floriana Iucan, mari proprietari în Ciomacoz (în părțile ungurene) au făcut fapte, cari constituiesc prinoase neperitoare pe altarul sfetei biserice și al națiunii, prinoase, cari le vor face memoria în vece neuitată.

În septemăna trecută frunțașul credincios a făcut cu documente valide următoarele fundațiuni:

O fundațiune de 5000 fl. pentru a se servi liturgie pentru răpusul părinților și al unui frate al seu și mântuirea sufletelor lor.

Din Bărgău.

Trec tot doi păcurărași:
Dragii mei prietenii mei,
Voi treceți și nu mă scoateți
La ce rău voi mă vedeți!
Șerpele din graiu grăia:
Păziți-vă voi drumu
Că pe el măsa 'mi-l'o dat
Într'o zi de sərbătoare
Când era slujba mai mare:
»Bee-ți șerpii sângele
»Mi-ai supt tu țifele,
Mănce-ți șerpii carnea ta
Cum 'mi-ai mănecate vieța!
Din Bărgău.

12. URA ÎNTRU DOIDRĂGUȚI.

Frunză verde de pe baltă
Dragi și-o mai fost doi odată
Tot un ficator și o fată.
Cine-n lume s'o aflat
Ură-ntr'e ei o țipat,
Cine-n lume s'o găsit
Ură-ntr'e ei o svirlit.
Badea de uritu ei
S'o luat a hăitui
Pe coasta cu bulbucii
Pe dealu cu călînii.
Măndra dac'o auzit
Ea frumos că s'o gătit
Tot în haine de mătășă
S'o făcut dusă de-acasă,
În cea pădurice deasă.
Badea-o prins a șuera,
Măndra-o plâns a suspina.
— Cine ești? Hai încoacea!
— Jo-s măndra ta cea dintăie
Am venit să-ți fiu soție!
— Decăt tu mie soție,
Mai bine moartea să-mi vie
În cea pădure pustie;
Decăt tu să-mi fi nevastă
Mai bine moartea mă bată
În cea pădure săcreată!
Din Rodna.

Doză tundațiuni de câte 1000 fl., una în 10 acții la »Bihoreana«, a căror valoare deja este licuidată, — alta în 20 acții la »Silvania«, pentru-ca la timpul seu să se crească din venitul lor doi alumnii gr-cat. români în internatul Pavelian din Beiuș.

O fundațiune de 1000 fl. pe seama săracilor români din Ciomacoz, cari în ajutorul Crăciunului să fie provăzuți din venitul anual cu vestiminte, eară pruncii școlari miseri cu vestiminte și cărți.

O fundațiune de 400 fl. în 4 acții la »Sătmăreana«, pentru-ca din venitul anual să se procure lumini pe seama bisericeii.

Tot acești pfi fondatori au procurat intravilanul pentru școală în preț de 300 fl., au pictat și pardosit biserica, au procurat 2 rînduri de vestiminte preoțești cu 150 fl.; o sfântă cruce pe altar cu 36 fl., luminare pe sf. altar; două albe preoțești și cămeși pentru ministranți.

Ear' fratele acestui evlavios fondator, Petru Butean cu soția sa Floriana Silvașan, au ridicat înaintea sfintei biserice o cruce de peatră în preț de 350 fl., pentru a cărei susținere au făcut fundațiune de 200 fl. Apoi au întemeiat o fundațiune de 100 fl. pentru a se vedea cu lumini un candelabru aurit, cumpărat tot de dinșii cu 200 fl. Au făcut o fundațiune de 350 fl. pentru liturgii, din care 200 fl. se află în 4 acții la »Silvania«. În urmă binefăcătoarea femeie, soția lui Petru Butean chiar acum a dispus procurarea unui clopot pe seama școalei în preț de 70 fl. v. a. Pentru aceste nobile și generoase fapte purcese din iubirea cătră Dumnezeu și cătră deaproapele, în numele succesorilor mei preoți, al băieților, cari se vor crește din venitul acelor fundațiuni, precum și în numele întregii comunități bisericești din Ciomacoz pe această cale le rostesc cea mai profundă mulțumită, cerendu-le dela îndurată Dumnezeu viețată îndelungată, plăcută și fericită, pentru-ca să mai poată face și mai mari fapte spre mărirea lui Dumnezeu, înflorirea sfintei mame biserice și binele națiunii.

Lazar Iernea,

paroch greco-catolic, prot-on. și asesor consist.

Cronica zilei.

Sibiu, 2 Oct. n.

Memento. 3—5 Octombrie: Licitațiune de cai militari în Timișoara.

6 Octombrie: Terminul de concurs pentru comptabil al »Concordia« în Sibiu.

7 Octombrie: Concertul Valeriei Pop în Caransebeș.

15 Octombrie: »Astra«, desp. IX. (Orăștie), adun. gen. în Vaidei.

Concert în Caransebeș. Domnișoara Valeria Pop, elevă a conservatorului din Budapesta și cunoscută publicului român îndeosebi dela concertul »Astri« în Deva, la 7 Octombrie st. n. va da concerta în Caransebeș, cu concursul d-soarei Ana Weiss și al profesorilor Anton Sequens și Carol Schmidt.

Scrisuri fonciare ale »Albinei«. A treia trageră la sorți publică a scrisurilor fonciare de 5%, ale institutului de credit și economii »Albina« a urmat în 29 Septembrie 1899 în prezența dlui notar public reg. Gavriil Zăgoni și a doi membri ai comitetului de supraveghere al institutului. S'au tras în valoare totală de coroane 5900 următorii numeri: a 500 coroane: nr. 13, 14, 16, 40, 124, 135, 149, 163, 189, 223, 225, 232; a 1000 coroane: nr. 35, 122, 123, 133, 153, 189, 206, 216, 234, 242, 247, 263, 288, 314, 319; a 2000 coroane: nr. 31, 47, 103, 104, 139, 187, 216, 239, 250, 278, 292, 404, 456, 487, 504, 546, 613, 626, 649. Cu începerea dela 1 Aprilie 1900 această scrisuri fonciare se răsucumpără la cassa institutului în Sibiu, la filiala sa în Brașov, la Wechselstuben-Actien-Gesellschaft »Mercur«, la Wiener Filiale der Zivnostenská banka pro Cechy a Moravu în Viena și la Pester ungarische Commercial-Bank, Budapesta, în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; aceleași se răsucumpără și mai înainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul zilei. Cu 1 Aprilie 1900 încheată interesele lor mai departe și couponii de interese scăzătorii mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora. Din scrisurile fonciare eșite la sorți la tragerile de mai înainte nu s'au prezentat încă pentru răsucumpărare următoarele: a 500 coroane: nr. 7, 15, 21, 31, 116; a 1000 coroane: nr. 86, 286.

Vandalism. În comuna Gyapju, cercul Ceffa, niște răsucumpărători Vineri noaptea au bătut cu bolovani casa preotului român și a farmacistului, spărgînd toate ferestrele și făcînd mari stricăciuni în interiorul locuințelor. Nevasta farmacistului, în urma spaimii îndurată, zace greu bolnavă.

Nicolae Bogdan din Criștiorul-Bihorului, elev al școalei comerciale din Făgăraș, a bătut pe profesorul Kuehn Károly, pentru-că l'a trântit și a trăs-oară la esamenul de maturitate.

Se poate? Cu siguranță... Și etată-cum: »Promiseseră »minuni«. — »Veche vitejie... Ridicarea chestiei naționale la »înălțimi cum nu se mai vîzuse... Nouă direcție politică... »Nouă organizație... etc., etc...

Publicul, mulți curioși, puțini creduli, s'a adunat în jurul lor. Să vază »minunile«. Dar' vrăjitorii nu mai apăreau...

Se impacientează publicul. Face sgomot. Scamatorii să sparie. Apar pe scenă și țin vorbiri naționaliste... Pe urmă, încep »minunile«...

Antăia »minune« — »Punctele de orientare«, sau »cum să se fericească Românii în chip ne mai vîzut... Dar' pacoste. Nu reușește. Publicul cult ride, cei creduli sînt mahnîți...

A doua »minune« — »Intransigență« sau »Mergem la conferențe naționale chiar de-ar fi să ne omoare gendarmi... Publicul ride și mai cu haz A vîzut șarlatania. Fiasco e și mai cumplit...

A treia »minune« — »Infalibilitatea lui Sturdza« sau »Marele salvator al românimei«. Publicul moare de rîs... Ear' fiasco...

Scamatorii sînt desperați. Scot din repertoriu un punct de forță.

— »Coldiș viitor episcop« sau »zdrobirea neamurilor... Publicul e indignat de proasta șarlatanie...

Ce dracu? Nu ne mai poate scăpa decât cea mai teribilă minune, își zic îngrijiați scamatorii.

»Corabia... înfrățirei« sau »Fericirea poporului român« sau »Părăsirea pasivității... Publicul se prăpădește de rîs... Puținței creduli sînt desnădejduți... Fiasco e complet...

În loc de părăsirea pasivității, — părăsiți sînt... activiști! Că găștele din redacția aradană au făcut prea repede sgomotul...

Și scamatorii dispar în bîrlog...

Așa se resolvă curiosul »rebus«. Se poate prea bine scamatorie și în politică... Dar' vrăjitorii supranaturali nu există nici aici, după-cum nu există nici pe scenă...

Cu asemenea concludii, aș fi fost liniștit pe deplin. Dar' un lucru tot nu-mi dă pace nici acum.

Bine, au și scamatorii drept la viețată. Numai să-și ocupe locul meritat. Pe scenă cu ei, nu în presă, nu în politică!

Pentru-că, la comedie plătești cincii piule, și ești mulțumit că n'ai plătit mai mult. Dar' la foaia din Arad plătești o sută de piule la an și nu te alegi decât cu hîrtfa!...

Păi, treabă-i asta, mă rog?...

Să plătești atăta și să nu vezi baram o minune — cum nu s'a mai vîzut?...

Așa ceva într'adevăr nu s'a mai vîzut!...

Cluj, Septembrie 1899.

Ascanio.

Poporul poet.

10. GEORGE.

Sus în țeara muntenească
Pleac'un voinic a nevastă,
Surorile-l podobesc,
Frații cai-i potcovesc.
Maică-sa din graiu grăia:
Vino tu George-napoi
Că sînt fete și la noi
Și urite și frumoase
Și sînt și pe seama noastră.
— Dar' el n'a ascultat.

Mă-sa 'i-a mai cuvîntat:
Dragu mamii, Georgea mamii,
Dacă pleci și mi-te duci
Aminte să mi-ți aduci:
Nu lega murguț de gard,
Nu n'ira-n casă nechemat,
Nu bea păhar ne-nchinat
Că deasupra-i beutură,
Dedesupt fermecătură,
Mătrăgună și otravă
Ca să-ți fie muta dragă.
— El de mă-sa n'ascultat:
A legat murguț de gard,
A intrat și nechemat
A beut și ne-nchinat
Și pe el l-o fermecat
Cu coadă de liliac
Ca să nu mai aibă leac.
— Nănașul din graiu grăia:
Fine, fine, draguț fine,
Pe fina ducem cu tine?
— Da pe Iova duce-vom,
Că Iova-i fată frumoasă
Și eu mai am frați acasă,
Și-ntr'o casă veți nunti
Într'alta mi-ți lecul.
— Iova din gură-mi grăia:
Cine-o mai vîzut așa:
De cu seară-am fost fetiță,
În miez de noapte nevastă
În zori de ziuă veduivă?
Din Mocod și Monor,
fostul district al Năsăudului.

11. BLĂSTÊMUL ÎMPLINIT.

În cea poieniță verde
Ce zare de foc să vede?
Că nu-i zarea focului
Că is ochii șerpelui,
Că mănăncă-un voinicel,
Jumătate l'a mîncat
Jumătate nu-l mai poate
De curele înțîlate
De cuțite ascuțite
De paloșe ruginite.

Contele Arthur Pejacsevich, deputat dietal, ales în cercul Szécsen, a răposat alaltăieri.

Dela comitat. Astăzi s'a ținut congregațiunea ordinară de toamnă a comitatului Sibiu. La ședință au fost prezenți: N. Cristea, D. Comșa, Dr. E. Cristea, Dr. N. Comșa, Dr. L. Leményi, Z. Boiu, Ioan Manta, Andr. Micu, V. Torășanu și Nic. Ivan. În program au fost mai tot lucruri curente, fără deosebită importanță. Intre altele se prevedea un nou arunc general asupra tuturor contribuabililor din comitat, pentru acoperirea cheltuielilor în care au fost noile măsuri de încușare a soldaților la marea. Recunoscând Românii tendința injustă a acestei dispoziții, membrul N. Ivan, asesor consistorial, a propus amânarea hotărârii în chestiune și a cerut, ca statutul din vorbă să se tipărească și să se discute membrilor spre studiere. Propunerea s'a primit susținându-o chiar și dl. consilier Thalmann.

Arthur Patterson, profesor de limba și literatura engleză la universitatea din Budapesta, a răposat alaltăieri, în etate de 64 ani. În mormântarea i-s'a făcut azi.

Tren aruncat în aer. La Calumpitt, în Cuba, Filipinii au aruncat în aer un tren de persoane, în care erau soldați americani și lucrători străini. Au murit patru soldați și opt lucrători; foarte mulți au fost răniți de moarte.

Cutremur de pământ. În vilașetul Aidin (Turcia) un mare cutremur de pământ a demolat 12.932 case, a ucis 783 oameni și a rănit 657.

Băiat cu două capete. În Almas-Kamoras o femeie a dat naștere unui băiat cu două capete. Din trunchiul normal dezvoltat erau crescute două gâturi, fiecare cu câte un cap deplin dezvoltat. Capetele s'au născut perfect unul cu altul. Băiatul s'a născut mort.

La esamenele de calificare. În vilașetul Aidin (Turcia) la 28 Septembrie n., s'au prezentat 11 candidați de preoți, dintre cari 3 au făcut examenul cu succes foarte bun, 5 cu bun și 3 cu suicient.

Concurs școlare. Este scris concurs pentru ocuparea posturilor învățătoarești la școlile gr.-or. din comunele Sîrbova și Sculea (ppresb. Buziașului, diecesă Caransebeș). Termin de concurs 30 zile.

Stipendiul pentru curs de viierit. Comunitatea de avere cărețerească din Caransebeș scrie concurs la trei stipendii pentru tineri cari ar dori să cerceteze cursul de viierit, care se va deschide în Minis la 1 Ianuarie 1900 și va dura un an. Stipendiile constau din întreținerea completă pe durata cursului. Cererile, provăzute cu atestat de botex, de moralitate dela primăria comunală, școlastic și medical, s'au adresa până la 15 Octombrie comitetului comunității de avere în Caransebeș.

Episcopul Goldis în casa magnaților. Foia oficială publică inducerea episcopului în lista membrilor casei magnaților.

Concurs bisericesc. Pentru ocuparea postului de paroh în Valea-Epîi, parohie gr.-or. de cl. III. în protopresbiteratul Geoagiului, este scris concurs cu termin de 30 zile.

Un Român uriaș. »Lumina Satelor» spune că în București a fost în timpul din urmă un tânăr cu numele Marin Greceanu în vîrstă de 19 ani, care are o înălțime de 2 metri 33 cm., grosimea de peste piept e de un metru 41 cm., ear' greutatea de 186 1/2 chlg. Hrana sa zilnică constă de 5 chlg. pâine, 3 chlg. friptură, 11 porții mîncare. Tîrănuț a născut în comuna Gostin, jud. Vlașca.

Sinucidere cu foarfece. Comerțiantul de coloniale Reiter Mór din Budapesta s'a sinucis întepându-se în inimă cu foarfecele.

Magistratul Aiudului în ședința de Mercuri a hotărît să remunereze cu anumite sume pe cărașii cari în cas de incendiu mai în grabă vor sosi cu buți de apă la fața locului. Mărimea sumei o va satori magistratul amăsorat mărimea pericolului și grăbniciei cu care vor alergeră cărașii cu carțele lor cu apă.

Incendiu. Joi au ars în Cernegyház, lângă Timișoara, cinci case, zece clădiri economice și mare cantitate de nutreț.

Știri mărunte. Jelerul Takács István de pe pusta Tolop dela Ciaba 'și-a ucis stăpânul băiețelul în băp cu codoriștea bicului.

Wagner András, directorul casei de păstrare din Zichyfalva (Bánat), este sub cercetare criminală pentru malversajii.

Judele comunal din Cociuba. Samuil Pațogăr a fost înțepat Mercuri de un făptuitor până acum neînșoscut.

Tribuna Literară.

Chestiuni ortografice.

Câteva observări la studiul dlui I. Trăilă. — (Urmare).

Sînt de acord cu dl Trăilă la principiul fundamental al ortografiei fonetice. Condus de vederi de simplificare, d-sa scormonește niște chestiuni foarte gîngăse, menite a înmulți numărul punctelor de controversă de până acum.

Nu înțeleg rostul acestei tendențe, când aceste vin asupra unor puncte, unde astăzi nu prea există diferență. Vom face un mic resumat al părerilor dlui Trăilă, presupunînd, că nu ori-cine a cetit studiul publicat în »Transilvania». Afară de aceeaște astfel de materii, cari nu interesează pe toată lumea, se trece ușor la ordinea zilei.

Regula ortografiei fonetice — zice dl Trăilă — este: fiecare sunet generalizat în vorbire de care se aibă caracterul seu propriu, care se acopere pe deplin durată a celui a sau »se scriu așa cum pronunță majoritatea poporului». Tractează despre durată a periodicului în rostirea vocalelor finale și penultime, în special pe i și u cu valorile lor: peste nouă țeri și nouă mări în de leu și vreu s'el bou (cu i și u de durată scurtă); s'a ascuns în fundu mării (așa scrie dl Trăilă) cu valoare deplină; de mâne accentoziată. Se vâncărdi (cu valoare inaccentoziată). Măncărdi din aceste exemple încearcă a dovedi necesitatea întrebunțării accentelor în însemnarea vocalelor finale, căci prin aceasta am înlocuira grozave confuziuni, am fi corecți și am simplifica ortografia.

Nu sînt aderent al întrebunțării accentelor în măsura, în care propune dl Trăilă. Aceasta, chiar din pricina simplificării în ortografie, din care pornește d-sa ca principiu fundamental. Întrubunțarea accentelor face ortografia grozav de complicată. Pentru-că, a da regule corecte despre întrebunțarea accentelor e imposibil, ear' a aplica aceste regule, dacă se dau, e foarte greu și pentru oamenii cu carte multă, cu atât mai greu pentru poporul dela sate, de a cărui milă vrea dl Trăilă să simplifice ortografia.

Durata vocalelor finale trebuie însemnată (signalată) vorba dlui Trăilă pentru priceperea momentană a graiului ce ni-se înfățișează în scrisoare, ear' i unde premerge lui i, u, e trebuie accentuat, spre a evita dubietatea și a ușura cetirea (d. e. perii și perii, dubiu și bidiviu, bucurie, precarie, nașie). Din parte-mi nu sînt convins despre necesitatea acestei regule. A însemna accentuarea în limba română nu e lucru ușor. Dar' nici nu are nici un rost. Cine știe vorbi, acela știe și accentua și nici-odată nu va greși accentul și dacă va ceti. Invers: pentru cine nu știe accentua, poți da la fiecare cuvînt câte un accent, căci tot nu va accentua corect. Cu accentuarea se încearcă ortografia. Aș vrea să-mi dea dl Trăilă, de dragul corectității, regula pentru poporul dela sate, cum se întrebunțează accentele în scrisoare. Aș fi curios să-i explice poporului exemplele de mai sus, unde trebuie accent pe i și unde nu trebuie, și să vîd cu câtă consecvență i-ar urma explicarea.

Simplificarea scrierei vom ajunge-o chiar prin aceea, că vom întrebunța cât se poate de rare accentele și vom deosebi cât pe mai puțin în scrisoare pe i și u dela sfîrșitul cuvintelor. A da aici regule e greu și a le urma în toate convențele și mai greu.

Eu sînt de părere de a scrie pe i și u final numai cu punct, pe u fără semn fie de durată scurtă, deplină, accentuată și numai în acele casuri foarte rare, unde e foarte absolut de lipsă pentru omiterea confuziunilor, s'el și accentuăm. Aceste sînt mai ales substantive, ce denotă o funcțiune sau însușire, identice cu persoana ce o are d. e. domn, domnie, în plural vom scrie domnii pentru a-l deosebi de domni, dar' u scrie domnie cu i (accentuat) după doctrina dlui Trăilă nu are nici un reson, pentru-că în cazul acesta nime nu va accentua în alt loc cuvîntul decât la i. Încă câteva exemple: hoșii în plural hoșii, hoș — hoșii; împărătie — împărății, împărat — împărații; câmp — câmpii, câmp — câmpii. Va să zică necesitate de accent la i avem numai la pluralul primelor forme și numai la substantive identice. A face

deosebire între verbe și substantive la forme identice cum e: aflu și perii (esemplul dlui Trăilă) nu aflu de lipsă, pentru-că asta se vede că de colo din text, fără a face multă speculație.

Dar' totuși chiar pe această chestie, dl Trăilă luînd nu ne face deosebiri îndeajuns. Este perii (plural dela perie cu accent pe e), este perii (trecutul simplu dela per), este cu un i perii (imperativ în Bănat — forma generală piei), perii (plural nearticulat dela per) perii (plural articulat). Sînt curios să vîd țărani, »care nu-și bap capul cu deducții filologice și cu combinații gramaticale», cum va face deosebirile între toate aceste forme, cum îl va scoate dl Trăilă cu doctrină d-sale din »incurcătura nejustificabilă».

Din contră imi pare cu mult mai simplu a scrie cum scriem acum: perii (dela perie și trecut dela per), perii (plural art. dela per), perii = piei și perii (pl. neart).

Chiar aici e mai puțină lipsă de combinații gramaticale, decât după principiile dlui Trăilă.

La acest loc aș trebui să protestez contra învovățirii, ce a aduce dl T. poporului, că numai slovenește și va sloveni în vecii vecilor. Slovește-că exemplarele, ce le-a avut d-sa în vedere și cari 'i-au escitat mila de a simplifica ortografia, vor fi fost de cari numai sloveneau. Dar' după cât cunosc eu oameni din popor, cari cetesc, cetesc fluent și nu slovenește. Cetesc chiar așa de bine ca și ori-care cărturar. Ar fi și un atestat rîu pentru multele noastre școale, că din ele numai cel puțin 6 ani de școală es numai oameni, cari abia slovenește.

Tot așa nu pot trece peste aserțiunea riscată, că poporul cumpăra și cetia relativ mai mult cărțile tipărite cu cirilice, decât cărțile tipărite pe podobi fonetico-etimologice. Din contră raporturile literare ale secretarului »Asociațiunii» ne dovedesc an de an, că poporul azi ceteste în raport mai mult chiar decât cărturarii.

Originale sînt părerile dlui Trăilă la omiterea lui i a tonie din flexiuni (-ii, -ii) și a lui l a tonie din articulare (-ul).

Câte un esemplu. Cuvîntul per în plural neart. se pronunță perii, așa se se scrie; artic. se scrie perii, absorbîndu-se cei doi i în un singur i plin. Ca analogie aduce transformarea lui mamă din mamă-a, în mam'a și azi mama. Cu un i are să se scrie și la genitivul și dativul singular al substantivelor feminine a cărții, mami.

(Va urma). Victor Onișor.

INFORMAȚIUNI

»Familia». Apare în fiecare Duminică în Oradea-Mare. Abonament pe an 8 fl., pe o jumătate de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei. Anul XXXV., nr. 38 din 19 Sept. v. are următorul cuprins: Dela sate, de A. C. Domșa. — Cugetări. — Amintirea ta, poezie, de George Murnu. — Lott, novelă germană, tradusă de I. Pop Reteganul. — Academia Română, raportul dlui Tocilescu asupra lucrărilor comisiunii pentru cenzurarea intrărilor dela premiile Academiei. — La »Salon»: Ioana Bădiu, articol ce termină cu cuvintele: »Națiunea română se închină cu respect acestui mormînt și urează răposatei: În veci amintirea ei!». — Agata Bărsescu în literatură, raport de V. R. Buticescu. — Explicarea ilustrațiilor: George Dima, Daanul și Principele Ferdinand al Bulgariei cu fiul seu Boris. — La »Literatură»: Notițe bibliografice despre Basarabia în secl. XIX. a dlui Zamfir C. Arbore, publicată de Academia Română; »Analele Academiei Române»; »Tragedia Calvarului» și Eminescu pesimist, profet și economist, studiu critic de I. S. Ordeanu. — La »Teatru»: Teatrul Național din București; Maunet-Sully și Eleonora Duse în București; Grecii învață dela Români; D-șoara Agata Bărsescu; Piese noue. — La »Muzică»: Rapoarte despre concert și compozițiuni noue. — La »Pictură»: Artele frumoase române la expoziția din Paris; Artista română în Sibiu (d-șoara Laura Vlad); Lucrările picturii lui Voinescu și diferite știri școlare, bisericesti și sociale.

VIAȚA SOCIALĂ.

Din Lipova.

Învățătorii ind. gr.-or. din tractul Lipovei din recentul adunării generale ce o vor ține Duminică, în 26 Septembrie st. v. (8 Octombrie st. n.) a. c. în Lipova, aranjează și o producțiune literară, în sala hotelului »Regele Ungariei», la care cu toată onoarea invită. După producțiunea literară va urma dans. Prețul de intrare: pentru persoană 80 cr., pentru familie 1 fl. 50 cr. Venitul este destinat pentru fondul învățătorilor române gr.-or. din tractul Lipovei. Oferte marinoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Programul producțiunii este: 1. Cuvînt de deschidere de v.-pres. Teodor

Popa, inv. în Chelmac. — 2. »Sînt soldat», de G. Dima, esecută de Corul imprevizat al învățătorilor. — 3. »Influența istoriei naționale asupra limbei materne», disertație de I. Neamțu, inv. în Sân-Nicolau-mic. — 4. »Adio pădure», de Mendelssohn, esecută de corul imprevizat al învățătorilor. — 5. »Rugămintea din urmă», de G. Coșbuc, declamată de Iosif Popa, inv. în Fibiș. — 6. »Iarna vine, vara trece», solo de Nicolae Vargu, invățător în Birchiș. — 7. »Pentru-ce am rămas flăcău bătrîn», monolog de Antoniu Pop, predat de Georgiu Tomi, inv. în Cuvești. — 8. »Jidani la bălătie», anecdotă populară de Th. Speranță, predată de Teodor Popa, inv. în Chelmac. — 9. »Cisla» operetă comică, de C. P. Rumbescu, esecută de corul imprevizat al învățătorilor.

Petrecerea din Lunca.

Hususéu, Septembrie 1899.

La 3 Septembrie n. a. c. s'a dat din partea tinerimei studioase din Lunca și jur o producțiune declamatorie-că teatrală împreună cu joc, în favorul școlii.

Deși Lunca este o comună foarte modestă și neînsemnată, totuși a participat un public destul de numeros, deși chiar pe la 3 ore d. a. începuse a ploua ca din coafă.

Piesa teatrală »O noapte furtunoasă», de Caragiale, a fost foarte bine predată, deși toți diletanții au fost începători și piesa grea.

Di Ioan Velicea, invățător, în rolul lui Dumitrache, căpitan de garda civilă a jucat foarte precis, asemenea a declamat spre plăcerea tuturor poezia »Noi vrem pămînt».

Admirabil s'a produs domnișoara Agafia Cergoveanu din Șeica-mare în rolul Vetei, soția lui Dumitrache și tot atât de admirabil a declamat poezia iubitelui nostru Coșbuc »Dusmancele». Asemenea și d-șoara Aurelia Velicea, fiica preotului din Spătaș a jucat cu multă dexteritate în rolul Zijeji, sora Vetei. Foarte bine a jucat Isidor Botez, pedag. abs. în rolul lui Ica Venturiano, student în drept și Vasile German și Nicolau Simu, studenți în agronomie dela Herăstrău din București în rol de gardiști, făcînd mult haz cu dialectul de mahala dela București. Asemenea a făcut mult rîu și Traian Mihailu, student de clasa VI. gimnasială cu jînta sa comică în rolul servitorului Spiridon.

Foarte frumos a declamat Ilie Tarnu, ped. abs. poezia »Sărutarea».

În public am observat pe: Dionisie Velicea, preot în Spătaș cu familia; Vasiliu Băcilă, preot în Lodroman cu familia; Marele și Stoia, preoți dominali din Săncel și Petrisat; Vasiliu Călugăr, preot în Crăciunel-de-sus cu familia; Ilie Botez, preot în Tătarlaua cu familia; Ioan Surdu, preot în Agărbăciu cu familia; Ioachim Vintilă, preot în Călvaser; familia Coldea, Icolozian, Oltean din Blaj; familia preotului Bărna din Sănta-Mărie etc. și foarte mulți tineri studenți.

Din public.*

Dare de seamă și mulțumită.

Cu ocaziunea petrecerii aranjate la 27 August n. a. c. (în ziua de Sf. Marie) în comuna Armeni, au binevoit a contribui și suprasolvi următorii p. t. domni:

A. Lazar, preot 1 fl. 50 cr., S. Alămoreanu, preot 1 fl., I. Neamțu, proprietar 1 fl., familia Hulpuș 1 fl. 50 cr., A. Bobeș 1 fl., I. Topârceanu, jude com., 1 fl. 30 cr., toți din Alămor.

I. Manoil, notar 1 fl., N. Schiau, stud. jur. 50 cr., familia Mutu 1 fl., V. Greavu, invățător 50 cr., A. Schiau, stud. 50 cr., toți din Topârcea.

I. Mărgineanu, preot 2 fl., F. Gyulai, director 1 fl., D. Reulea, stud. 50 cr., S. Reulea, jude comunal 1 fl., toți din Bogata. N. Popp, preot 1 fl. 10 cr., Dumitru Marie, econom 1 fl., ambii din Hașag. V. Martîn, invățător de stat 1 fl., I. Hociotă 1 fl., din Săngătin.

A. Popa, arîndător 2 fl., G. Schemel, mașinist 1 fl., din Cenade. I. Hessmann, croitor 1 fl., Maria Costea și fiica căte 50 cr., din Sibiu, I. Staicu, teol; abs., Gusu 50 cr., I. Rus, preot, Broșteni I. Pop, invățător pens. 1 fl., N. Bulea, invățător 1 fl., din Presaca. N. Dorca, stud. 50 cr., T. Neagu 50 cr., M. Crețiu, 50 cr., din Loamneș. I. Vinerean 50 cr., V. Vinerean, jude com. 50 cr., din Măndra.

Din Armeni: Moise Opreș, comerciant 5 fl., A. Tobias, notar com. 2 fl., D. Elekes, notar dipl. 2 fl., V. Neagoe, proprietar 1 fl., N. Popa, ferar 1 fl., familia Ana Bratu 1 fl., G. Petru, invățător 1 fl., N. Petrescu, inv. 1 fl., Teodor Presecan, econom 50 cr., I. Măndrean 50 cr., V. Bratu, teol. 50 cr., I. German, rotar 1 fl., N. Dragomir, rotar 1 fl., M. Opreș 50 cr., V. Bratu I. Nic, 50 cr., N. Belascu, proprietar 50 cr., I. Opreș I. Moise 50 cr., V. Bratu, preot 50 cr., G. Neamțu, proprietar 1 fl. 20 cr., M. Neamțu 30 cr., R. Presecan 50 cr., N. Gavrilă, morar 1 fl., M. Crefea 30 cr., M. Bratu 30 cr., D. Muntean, econom 50 cr., G. Opreș, jude com. 50 cr., I. Opreș 29 cr., R. Munteanu 30 cr., M. Schenel, cărcimar 50 cr., N. Neamțu, inv. 1 fl. P. Jurju 30 cr., S. Opreș, preot 1 fl., G. Cinezan, econom 50 cr., I. Munteanu 50 cr., A. Soția 50 cr., M. Neamțu 50 cr., A. Petru 1 fl., M. Bergheda 50 cr., A. Presecan 30 cr., Bitay Endre, director 50 cr., Telegdi Géza 50 cr., V. Singatin 50 cr., T. Cinezan 50 cr., N. Petru a Tomi 30 cr., V. Roșca I. Maftei 50 cr.;

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiunea n e responsabilă. Red.

Ca suprasolviri am mai primit dela următorii p. t. domni: Petru I. Comșa, comerciant, Seliște 1 fl.; Vasilie Dobrescu, inv., Rodu 1 fl.; Iohann Billes, arîndător, Ocna 1 fl.

Suma intratelor este de 69 fl. 29 cr., din care subtrăgîndu-se spesele de 29 fl. 84 cr., rezultă un venit curat de 39 fl. 45 cr., care sumă s'a și predat curatoratului bisericei gr.-or., în al cărei favor s'a aranjat petrecerea.

Aducem și pe această cale cele mai călduroase mulțumiri tuturor acelor p. t. domni, cari au binevoit a contribui cu obolul lor spre buna reușită a petrecerii și ajutorarea sfintei noastre biserici.

Armeni, la 10 Septembrie 1899.

Pentru comitetul aranjat: Moise Opreș, N. Petrescu, președinte, casar.

FELURIMI.

Femei milionare. Despre bărbații milionari se face multă vorbă prin gazete, dar' despre femeile milionare tace cronică, deși sînt câteva și de acestea, — unele chiar tinere. Drept că foarte puține s'au dovedit harnice de-a câștiga milioane, dar' ajungînd în posesia lor — prin moștenire — se știu aranja foarte bine în poziția de milionare. Anglia, Scoția și America sînt îndeosebi patria milionarelor. Astfel domnișoara Emilia Talbot, în Wales, e una dintre cei mai avuți cetățeni în întreaga Britania. A moștenit dela tatăl ei 1,368.607 funți sterlingi (16,423.284 fl.), ear' prin moartea surorii sale a devenit încă și mai bogată. Domnișoara Maria Hamilton (pronunță Hemilt'n) unica fiică a ducelui de același nume, în etate de 10 ani era una dintre cele mai bogate moștenitoare, ear' azi în etate de 21 ani venitei ei anuale trec peste un milion fl. În Scoția numai contesa Cromartie, care a moștenit dela bunicii-sa imense latifundii, poate rivaliza cu domnișoara Bourdet-Couts se vorbesc cele mai miraculoase lucruri. Din cauza filantropiei sale este mult stimată și în străintătate. Totuși patria celor mai bogate femei este America. Cea mai bogată fiică a lumii este domnișoara May Goilek, care împreună cu fratele ei, în etate de 25 ani, va moșteni zece milioane de funți sterlingi (120,000.000 fl.) Nu mai puțin bogată e domnișoara Gould, dar' e cu mult mai populară. Domnișoara Gould e cea mai filantropă femeie a noiei lumi și poate și fi, căci dispune de 1,200,000 fl. venit anual.

Teatru orășenesc în Sibiu.

Marți, 3 Octombrie n.

În memoria lui Strauss:

DIE FLEDERMAUS.

Operă în 3 acte, de I. Strauss.

Între actul 1 și 2 se va esecuta »Donau-Walzer» de I. Strauss.

Începutul la 7 ore seara.

Sosiți în Sibiu.

La 1 și 2 Septembrie n. 1899.

Hotel »Impăratul Romanilor»: Marschall, vicecomandant cu soția, din Făgăraș, privatier; Dr. Zehan din Dicio-S. Martin, Pația din Alba-Iulia, Brediceanu din Lugoj, Hochmann din Făgăraș, advocați; Dr. Șerban, deputat dietal din Făgăraș; Contele Bethlen, aspirant de ofiier din Mediaș; Haner, Schul, din Făgăraș, Contele Bethlen din Bonyha, Schotsch din Mediaș, Baron Noposa din Budapesta, voluntari; Mátys, comerciant din Șomecuta.

Hotel »Meltzer»: Pogány din Orăștie, Bistrișan din Aiud, Rosenfeld din Sătmăr, Felter din Geoagiul-de-jos, Jankovich din Arad, voluntari; Abraham, subjude din Căhălni, Olariu din Gurasada, Bodea din Dej, Dragoș din »Noricrihu, Weber din Cluj, inginer; Krikler, Krikler din Budapesta; Müller, ofiier din Viena; Malzey, căpitan din Veczke; Belovary, proprietar din Csekelaka; d-na Sijos din Șarpatak, Stefanescu din Riu-Vadului, Păcurariu din Seliște, privatieri; preot, advocat din Reghinul-săseș; Palade, Barbu din Făgăraș.

Hotel »Habermann»: Tometescu, privatier din București de Callos, Klein, din Oradea, mare, neguțier de cai; Klein, proprietar de mori din Păuca; Krauss, adjunct notarial din Hamba.

Metasă de bal 45 cr.

(BALL-SEIDE)

— până la 14 fl. 65 cr. metru — din fabricile mele proprii —

precum și metasă Henneberg, neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14 65 de metru — lucie vârgată carré, mustată, Damaste etc. (cam 240 diferite calități și 2000 diferite colori și desemnuri etc.

Pentru haine și blouse din fabrică. Privăților li-se trimite franco și liber de vamă, în casă.

Mustre se trimit cu posta primă.

(4) 40 52

(In Elveția porto postal e dublu).

Fabricile de metasă ale lui G. Henneberg în Zürich, (liferant de curte c. și r.)

Almanachul învățătorului român.

Apel către frații colegi și către amicii școlii române.

Trebuința zilnică ce o simțim cu toții, și rezultatul îmbucurător obținut cu modestul nostru opor în primul an al existenței sale, dar mai virtuos dorința noastră ferbinte, ca acest început să se perfecționeze așa ca să devină nu numai un soț folositor și nedespărțit, ci chiar indispensabil *fiecărui învățător român*, ne-a hotărât, ca pe risicul propriu să continuăm și pe viitor cu redactarea și editarea acestei publicații.

Astfel

„Almanachul învățătorului român”

e pus deja sub tipar și

intrând în al doilea an

va apăre peste câteva zile și se va vinde cu prețul de 1 fl. exemplarul + 10 cr. porto postal. Se poate procura atât dela subscrisul, cât și dela „Tipografia”, soc. pe acțiuni în Sibiu (Nagy-szeben), în al cărei binecunoscut atelier se tipărește.

Ca și o mlădiță fragedă, care abia a văzut lumina zilei, oporul nostru nu va pute aștepta venirea de a fi perfect din toate punctele de vedere; totuși însuflețirea curată, născută și riscul nostru, precum și garanția oferită și apreciată, încă merită spriginul fraților colegi și a tuturor aceluia, cari iubesc școala și au la inimă interesele ei.

Dacă în lipsa de abonamente suficiente și în fața speselor mari, pe lângă toate opintirile, nu ne-a fost cu putință a reduce prețul, ceea-ce am fi dorit din toată inima, aceasta se compensează pe deplin prin faptul, că în acest an *Almanachul* va apăre cu mari îmbunătățiri atât la cuprins, ce s'a îmbogățit cu material de mare folos învățătorilor, cât și îndeosebi la ajustarea esteroară.

În estan *Almanachul* va apăre legat frumos și trainic, în legătură de pânză, cu teacă pentru cerusă etc., ilustrat și peste tot foarte elegant.

Almanachul va avè acum formatul unui *notes* portativ, plin de cunoștințe din domeniul literar și pedagogic, legi și ordinațiuni și cu multe alte îndrumări, cari stau zilnic la dispoziția învățătorului în toate afacerile sale școlare.

Eată, pentru orientare,

Cuprinsul Almanachului:

Prefață.

I. *Călimarul și notițe din tipic pro 1899/00*.

II. *Date chronologice pe anul 1900*.

III. *Date genealogice: A) Austro-Ungaria. B) România. C) Celelalte state europene.*

IV. *Afaceri de postă și telegraf:* 1. Serviciul de scrisori. 2. Serviciul de mesagerie. 3. Tarifa pentru telegrame.

V. *Competențe de timbru și taxe:* 1. Dispozițiuni generale. 2. Documente scutite de timbru. 3. Documente necutite de timbru. 4. Competența calculată la procent. 5. Scala timbelor.

VI. *Șematismul bisericeii ort. române:* 1. Metropolia. 2. Diececele: A) Arhidieceasa Transilvaniei. B) Dieceasa Aradului. C) Dieceasa Caransebeului.

VII. *Șematismul provinciei metrop. grcat.:* Metropolia. 1. Arhidiecea. 2. Dieceasa de Oradea-mare. 3. Dieceasa de Gherla. 4. Dieceasa de Lugoj.

VIII. *Rennunt învățătoresci:* a) Reuniunea învățătorilor români gr.-or. dela școalele confesionale din dieceasa Caransebeului; b) Reuniunea învățătorilor dela școalele populare confesionale din protopopiatele arădane I-VIII.; c) Reuniunea inv. gr.-cat. „Mariana” din Năsăud; d) Reuniunea învățătorilor gr.-or. din districtul Sibiiului; e) Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din jurul Gherlei; f) Reuniunea învățătorilor rom. gr.-cat. din dieceasa Lugojului recte (ținutul Lugojului); g) Reuniunea învățătorilor gr.-cat din ținutul Hațegului, cu centrul în Hațeg; h) Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din arhidieceasa de Alba-Iulia și Făgăraș.

IX. *Partea literară:* 1. Oda, la desvélirea bustului lui Ienachiță Văcărescu, de *Al. Muntean al lui Vasile* (București).

2. Dr. Dan. P. Barcianu, schiță biografică cu portret, de Red. *Almanachului*.

3. Sentențe pedagogice, de diferiți autori celebri.

4. Ioan Pop Reteganul, schiță biografică cu portret, de *George Cătană* (Valeadieni).

5. Școala și biserica, ca factori primordiali în educațiunea și cultura națională, de *Iosif Velcean* (Recița).

6. Cugetări, de *Ioan Scurtu* (Cluj).

7. Dascălii mei, amintiri din copilărie, de *Alex. Muntean al lui Vasile* (București).

8. Școala lui Lazăr, scenă din revista istorică-națională „100 de ani”, de *I. L. Cara-giale* (București).

9. Maxime, de *Petru Cipou*, învățător (Luncșoara).

10. Plugușorul anului, poezie dedicată învățătorilor români, după *C. Teodoru*.

11. Dragi pe ascunsul, versuri de *Adrian Ungurean*, învățător (Curtacheri).

X. Pro domo. (În această rubrică găsim aprecieri favorabile asupra *Almanachului*, an. I., dela diferiți bărbați: Stefan Velovan, Dr. Al. Mocsonyi, V. Babeș și mulți învățători).

XI. Școala confesională. (Aci găsim lucruri vrednice de știut pentru toți învățătorii. Anume:)

a) *Regulament* pentru organizarea învățământului în școalele populare;

b) *Din drepturile și datorințele învățătorului;*

c) *Literatura noastră școlară* în anul din urmă.

XII. *Cartea experiențelor.* (În această parte urmează vre-o 2—3 coale de rubrici pentru notițele trebuincioase învățătorului peste an).

XIII. *Apendice.*

XIV. *Anuțuri.*

Rămâne acum, ca îndeosebi frații colegi, conștii de chemarea, poziția și cerințele de progres și cu dor de a contribui la ridicarea nivelului statului învățătoresc, să nu intrerese a da — între toate împrejurările — spriginul dorit și pretins de acest opor, menit a fi un *sincer călăuz dascălului român și a stabilii legătura solidară între învățătorii nostri*, stându-le întru ajutor întru împlinirea chemării sublime, ce o au în mijlocul poporului nostru.

Să părăsim odată, fraților colegi, superficialitatea, indolența, ușurătatea și *reslăfirea forțelor*. Să ne gândim cum am sta noi, dacă *fiecare* ar fi la culmea chemării sale?!

Să ne cultivăm conștiința de demnitatea noastră și redemptându-ne din amoria letargică în care zăcem cuprinși de atată timp îndelungat, dându-ne mai cu dinadins seamă de poziția și cerințele imperioase ale progresului, mai virtuos azi, în timpul luminilor și emulațiunilor, să ne concentrăm forțele, să ne punem mai mult la inimă interesele și cauzele noastre, ca așa, cu frunte senină să putem da răspuns lunei și posterității, că nu numai ne-am făcut datorința, ci inspirați am fost de sublima noastră chemare!

Atunci, văzând frumoasă-ve interese, *Almanachul* nostru va prinde curaj, va câștiga teren și drept de viață, ear amicii sei, protectorii școlii române, nu vor întârzia de a ne privi și prețul după-cum merităm, și amesurat aspirațiunilor și prestațiunilor noastre, amesurat inteligenței, cunoștinței și afirmării noastre publice, ne va și remunera materialcește.

„Almanachul” s'a edat pentru voi, fraților colegi, prin urmare apelând la spriginul vostru binevoitor, soarta lui o pun în mâinile voastre și a tuturor bărbaților și amicilor școlii române.

Mai având la dispoziție unele exemplare din anul trecut, doritorii de a avè și „Almanachul” din I. an, binevoiască a trimite subscrisului, ori „Tipografiei”, societate pe acțiuni, Sibiu, 70 cr. și-l vor primi, trimis franco.

Recița-montană (Resiczabánya), 1899.

Cu stumă și frație

Iosif Velcean,
inv. român.

Bibliografie.

A apărut:

Politica noastră națională.
Sub titlul acesta general a apărut o interesantă broșură ce poartă titlul următor:
— Rolul dlui *D. A. Sturdza în chestiunea națională.* Studiu istorico-politic de *Teodor Raca*, profesor gimnasial. *Ploști*, Tipografia „Democratul”, 1899. Format 8° mare, 160 pagine.

Interesantul studiu al zelosului naționalist, dl *Raca*, e merit pentru lumea politică, din România, dar din nenorocire ne privește foarte mult, dacă nu exclusiv și pe noi. E o lectură foarte folositoare, dacă nu necesară, tuturor bărbaților nostri, cari se interesează de politică. În marea crasă politică națională, care nici astăzi nu s'a sfârșit, dl *Raca* aruncă prin studiul seu o intensivă lumină, care va servi multora spre orientare în situația noastră. Cartea costă 1 leu 25 bani, sau 60 cr. Se poate comanda direct dela autor, ori prin librăria noastră.

MICA PUBLICITATE

Pentru fiecare cuvânt se plătește 1 cr. Pentru cuvintele tipărite gras 2 cr. Taxa de inserțiune se poate trimite și în măști postale. Pentru anunțurile cu adresă sau post-restante se plătește timbru 30 cr.

Pentru știri mărunte, întrebări, corespondență, informațiuni, anunțuri, reclame etc.

O domnișoară
din familie bună, perfectă în ale economiei, dorește a face cunoștința unui tinăr mai înaintat în etate sau veduv, cu intenții serioase de căsătorie. — Scrisorile sunt a se adresa sub »Orfana« la administrația ziarului. (78)

La Dumnezeu
de vrei să-ți înalți sufletul cu evlavie și inima trudită să-ți o răcoaresti cu balsam mângăitor — cetește »*Tragedia Calvarului*«, pe care pentru 1 fl. 05 ți-o trimite franco administrația »Tribunei«. (79)

Stella!
Abia sântem la începutul corespondenței și deja îmi și dai atât de neașteptate poștăți de așteptare! Ori n'ai primit scrisoarea mea, ori nu mai vrei să știi de: »*Poate fi*«. (80)

Ilustrații românești
pe cărți postale, și anume: *O Selișteancă, O Bândă-jeană, Un cioban tran-*

silvănean, Un grup de călușeri și un grup de fete seliștine (souvenir dela adunarea fondului de teatru în Seliște), — se află de vânzare à 5 cr la administrația »Tribunei«. (76)

Pentru completarea „Enciclopediei”
Se află de vânzare cu jumătate prețul fasciculele 1, 4, 5, 8, 10 și 15 din »Enciclopedia română«, à 50 cr. A întreba la administrație. (54)

Casa și Brutăria
lui *Ioan Liber* din Baia-de-Criș (Körösbánya) e de esarëndat — din cauza bătrâneței proprietarului. În brutărie se află cup-tor de copt pâne și cornuri (chifle) și toate requisitele trebuincioase. Unica brutărie în Baia-de-Criș unde în curënd se încep lucrările pentru calea ferată vicinală. A se adresa la: *Romulus Ciofiu*, comerciant în Körösbánya. (72)

Geografie pentru școale civile și superioare de fete, pe basa planului de învățământ din 1887, de *Alexandru Márki*; după edițiunea V., tradusă în românește de *I. Popovici*, profesor la școala civ. de fete a »Astrei«. Sibiu, tipografia arhidieceasă, 1899. Prețul legat 2 coroane 60 fileri. Aceasta e până acum prima carte românească pentru școale civile, dar' ea poate fi întrebuințată cu folos și în gimnasiul inferior și preparandii. Traducerea e făcută cu multă îngrijire și într'o limbă românească bună. Se poate procura dela librăria arhidieceasă în Sibiu.

Cursul pieței din Sibiu.

Din 2 Octombrie 1899.

Hărțile-monetă română	Cump.	9.35	vënd.	9.40
Lire turcești		—		—
Imperiali (15 R ^a aur)		18.92		19.02
Ruble rusești 100 à		126.75		127.75
Galbeni		5.64		5.69
Napoleon-d'ori		9.52		9.59
100 Marce germane		58.67		59. —
Livre sterling		11.96		12.06

Bursa de Budapesta.

Din 30 Septembrie 1899.

Renta de aur ung. 4%	117.50
„ „ „ 4%	95.10
„ „ val. cor. 6%	120.25
Împrumutul căilor ferate ung.	100. —
Bonuri rurale ung.	94. —
„ „ croate-slavone	99.50
Obligațiunile desp. regalilor	162. —
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	141. —
Renta de hărțile austriacă	99.75
„ de argint austriacă	99.61
„ de aur austriacă	117.75
Losuri austriace din 1860	137. —
Acțiunile băncii austro-ungare	905. —
„ „ de credit ung.	376.50
„ „ de credit austr.	371.40
Scrisuri fonciare ale institutului de credit și economii „Albina”	102.70
Argintul	5.70
Galbeni împărătești	5.66
Napoleon-d'ori	9.57
Mărci 100 imp. germane	58.97
London 10 Livre sterlingi	120.65

Bursa de Viena.

Din 30 Septembrie 1899.

Renta de aur 4%	116.55
Renta ung. v. c. 4%	94.85
Împrumutul căilor ferate ung.	119. —
Bonuri rurale ung.	99.60
„ „ croate-slavone	93.50
Renta de hărțile austriacă	96.25
„ „ argint austriacă	100.05
„ „ aur austriacă	117.85
Losuri austriace din 1860	136. —
Acțiunile băncii austro-ungare	908. —
„ „ de credit ung.	368.50
„ „ de credit austr.	363. —

Bursa de București.

Din 17 Septembrie v.

5% Renta perpetuă	4%	Fonc. rur.	82
5% „ am. 1881	99 1/4	5% „ urb. Buc.	90 1/4
5% „ „ 1892	99	5% „ „ Iași	84 1/4
5% „ „ 1898	99	Banca Națion.	2660
5% „ „ 1894	86 1/2	„ Agricolă	831
4% „ „ 1889	87 1/2	„ Româniol.	—
5% „ „ 90.94	88	„ de scont	293
4% „ „ 1896	89	Dac. Rom.	423
4% „ „ 1898	89	Națională	442
Convertite rurale.	—	Patria	—
5% Obl. c. B. 1883	—	Construcții	70
4 1/2% „ „ 1890	—	Banal artificial	—
5% „ „ 1895	—	Tram. non	—
5% „ „ 1896	—	Baia centrală	122

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall

Cele mai multe dame au lipsă de:

Pudra unsuroasă a lui Leichner,
Pudra Hermelin a lui Leichner,
Pudra Rouge fin de Theatre a lui Leichner,
Pomada de unsoare a lui Leichner, [87] 5—6
Creioane pentru sprâncene a lui Leichner,
garantat cele mai bune preparate de acest soi.

Se pot căpeta numai veritabile și proaspete la
PARFUMERIA MELTZER,
strada Cisnădiei (edificiul comandei de corp),
în Sibiu.

GUSTAV MELTZER,
fabrică de săpun și lumini, strada Gușteriței,
în Sibiu.

La Librăria „Tipografiei”, soc. pe acțiuni în Sibiu,
se află de vânzare

următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain”

a teologilor din Blaj

1. „*Epistole către un preot tinăr*” de Aloisiu Melcher. Partea I și II. 2 volume mari cu prețul redus de . . . 1 fl. 50 cr.
2. „*Pregătire la moarte*”, adică considerațiuni asupra maximelor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
3. „*Duh muscălesc*”, narațiuni de Bolanden (45 pag.) . . . — fl. 10 cr. — Se recomandă mai ales preoților. —

„TIPOGRAFIA”, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

„Iubire”, *poezie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
„Dan”, *roman*, editura librăriei E. Graevy & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
„Dan”, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. 64 cr.
„Din goana vieții”, ediția III. (1895) fl. 1.75.
„Din goana vieții”, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.
„Icoane sterse”, nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.
„Un an de luptă”, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25
„*Cel mai nou volum de nuvele*”
„În viltoare”, *nuvele*, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—
Comandele să se adreseze:
„Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marschall